

Staatsbosbeheer
Postbus 2
3800 AA AMERSFOORT

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Verzenddatum
28 april 2021

Bijlagen
1

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2765171

Onderwerp

Opdracht Wet natuurbescherming voor het beperken van de omvang van de populaties heckrunderen en konikpaarden met geweer voorzien van demper in de Oostvaardersplassen

Opdracht op grond van artikel 3.18, eerste en vierde lid, Wet natuurbescherming voor het beperken van de omvang van de populaties heckrunderen en konikpaarden met geweer voorzien van demper in de Oostvaardersplassen

Inhoudsopgave

- A. Besluit
- B. Toelichting op het besluit
- B.1 Wettelijk kader Wet natuurbescherming
- B.2 Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland
- B.3 Algemene toelichting op de opdracht
- B.4 Toelichting op de voorschriften van de opdracht
- B.5 Kennisgeving en afschriften
- B.6 Bezwaar

Bijlage 1: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Besluit

GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND,

overwegende dat populatiebeheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen nodig is in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats en het daarnaast nodig is dat jaarrond zieke of gebrekkige dieren kunnen worden gedood ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;

gelet op de artikelen 3.17, 3.18, 3.25 en 3.26 Wet natuurbescherming (Wnb);

gelet op de artikelen 3.13, 3.14 en 3.15 Besluit natuurbescherming (Bnb);

BESLUITEN:

aan Staatsbosbeheer (verder: SBB) opdracht te geven voor het beperken van de omvang van de populaties heckrunderen en konikpaarden met geweer, voorzien van demper, in de Oostvaardersplassen, waarbij dit wat betreft de heckrunderen

Ter uitvoering van deze opdracht gelden de volgende voorschriften:

Aangewezen personen

1. Gebruik van de opdracht is toegestaan door personen in dienst van SBB of handelend in opdracht van SBB.
2. Deze opdracht kan uitsluitend gebruikt worden door personen in het bezit van een geldige jachttakte. SBB blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze opdracht.

Aangewezen gebied

3. Gebruik van de opdracht mag gebruikt worden in het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen en in de gebieden daaromheen die voor de heckrunderen en konikpaarden rechtstreeks te bereiken zijn (Kotterbos, Oostvaarderbos).

Aangewezen middelen en gebruik opdracht

4. Als middelen die voor het doden van de in deze opdracht bedoelde dieren mogen worden gebruikt, worden aangewezen:
 - a) geweer;
 - b) geluidsdemper, deze is ten allen tijde verplicht.
5. De opdracht mag gebruikt worden
 - a) in de periode 1 augustus tot en met 14 maart.
 - b) tussen 1 februari en 15 maart vindt geen afschot plaats binnen de verstoringsafstand van de broedlocaties van de dan mogelijk al broedende broedvogelsoorten in de moeraszone. Dit betreft de soorten aalscholver, lepelaar, roerdomp en zeearend, die in de moeraszone broeden. Op basis van de profielendocumenten van deze vogelsoorten van het ministerie van LNV wordt uitgegaan van een maximale verstoringsafstand van ca. 300 meter. In werkelijkheid zal deze afstand naar verwachting kleiner zijn omdat uitsluitend wordt geschoten met geluiddempers, wat de impact op de omgeving beperkt. Voor 1 februari van ieder jaar levert SBB een kaart met de bekende broedlocaties van de betreffende soorten. Deze wordt gestuurd aan wetnatuurbescherming@flevoland.nl en aan de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek via oostvaardersplassen@ofgv.nl.
 - c) voor zieke en/of gebrekkige dieren geldt dat de opdracht, in afwijking van wat hierboven onder a en b staat, jaarrond gebruikt mag worden voor zowel heckrunderen als konikpaarden.

Termijn opdracht

6. De opdracht is geldig van dagtekening tot en met 31 december 2023.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,
drs. D.J. Tijl L. Verbeek

B. Toelichting op het besluit

B.1 Wettelijk kader

Opdracht art. 3.18 Wnb

Het heckrund en het konikpaard zijn geen soorten in de zin van de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn, noch zijn het andere beschermde soorten in de zin van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in combinatie met de bijlage bij de wet. In de Wet natuurbescherming zijn er - naast de zorgplicht van artikel 1.11 - echter ook regels die (mede) zien op onbeschermde soorten, zoals verwilderde dieren en/of exoten. Gedeputeerde Staten kunnen op basis van art. 3.18 Wnb i.c.m. 3.17 Wnb een opdracht verlenen voor het beperken van de omvang van populaties van dieren die zijn aan te merken als exoten of verwilderde dieren. Voor een dergelijke opdracht geldt niet het gehele gebruikelijke toetsingskader. Zo hoeft er geen alternatievenafweging plaats te vinden en hoeft geen rekening te worden gehouden met een gunstige staat van instandhouding van de soorten. Wel dient er een noodzaak voor de opdracht te zijn.

Wanneer verwilderd of exoot?

Artikel 1.1 van de Wet natuurbescherming definieert 'exoten' als volgt:

“dieren of planten van soorten die niet van nature in Nederland voorkomen of voorkwamen en die door menselijk handelen terecht zijn gekomen in de Nederlandse natuur of dat in de nabije toekomst dreigen te doen”

Zowel het heckrund als het konikpaard komen niet van nature voor in Nederland, maar zijn door de mens hier uitgezet.

In de Wet natuurbescherming is geen definitie van “verwilderde dieren” opgenomen. Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat het volgende hieronder moet worden verstaan:

“Verwilderde dieren in de zin van het voorgestelde vierde lid van artikel 3.16 zijn **voorheen gehouden dieren die structureel niet meer onder de beschikkingmacht van de eigenaar vallen, of hun nakomelingen**. Zij dienen derhalve onderscheiden te worden van dieren die ontsnapt zijn.”
(Kamerstukken II 2011/12, 33348, nr. 3, blz. 268).

Wij zijn van mening dat de heckrunderen en konikpaarden verwilderde dieren zijn. Als de soorten al niet als verwilderd kunnen worden gekwalificeerd, kunnen ze echter als exoten worden gekwalificeerd. Ze komen immers niet van nature in Nederland voor en zijn hier door de mens uitgezet. Voor deze opdracht is het niet van belang of de soorten verwilderde dieren zijn of exoten.

Aangewezen middelen

Op grond van artikel 3.25 Wnb worden bij het verlenen van een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid Wnb, middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde dieren mogen worden gebruikt. In deze situatie worden als middel geweren aangewezen, voorzien van een demper. Voor verdere voorwaarden en eisen aan een geweer en munitie wordt verwezen naar artikel 3.13 en 3.14 van het Bnb.

Regels omtrent gebruik van het geweer

In artikel 3.26, tweede lid Wnb, is benoemd dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan het gebruik van het geweer regels kunnen worden gesteld, met name met betrekking tot het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer. In artikel 3.13 Bnb is bepaald dat een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, Wnb niet mag worden voorzien van een geluiddemper. Op grond van artikel 3.26, derde lid, kan ontheffing worden verleend van het verbod op een geluiddemper. Verder is in artikel 3.16 van het Bnb opgenomen dat het verboden is een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de bebouwde kom of in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen.

Conclusie middelen

Gezien bovenstaande is het gebruik van een geweer aan regels gesteld. Wij wijzen in dit besluit het geweer, voorzien van demper, aan als middel om de runderen en paarden te mogen doden. Wij verlenen binnen dit besluit ontheffing van het verbod op een geluiddemper op grond van artikel 3.26, derde lid, Wnb.

B.2 Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland Omgevingsverordening Flevoland

In de Omgevingsverordening Flevoland zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft voortvloeiende uit de Wet natuurbescherming.

Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023

Op 18 december 2018 is het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023 (verder: FBP) goedgekeurd door Gedeputeerde staten. Op 20 augustus 2019 heeft de provincie Flevoland aanvullend hierop het hoofdstuk edelhert van dit FBP goedgekeurd. De inhoud van dit hoofdstuk edelhert is een uitwerking van het vervolgbeleid n.a.v. het door de provincie Flevoland vastgestelde beleidskader Oostvaardersplassen. In het hoofdstuk edelhert wordt aangegeven dat om zicht te krijgen welk aantal grote grazers voldoende is om de opgaven te halen, de komende 6 jaren gewerkt wordt met een voorjaarsstand van 1100 grote herbivoren. Omdat 'natte' en 'droge' graslanden een belangrijke rol spelen in het systeem van de Oostvaardersplassen als Natura 2000-gebied, wordt de komende 6 jaar het accent op de 'echte grazers' gelegd en het totaal aantal hekrunderen en konikpaarden samen op 600 gehouden. Dat betekent dat het aantal edelherten op 500 komt.

Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen (78)

In oktober 2015 is het Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen vastgesteld. De Oostvaardersplassen beslaat circa 5.480 hectare. Het natuurgebied bestaat uit een moerasdeel (ongeveer 3.600 hectare) en een droger, grazig deel (ongeveer 1.880 hectare). De Oostvaardersplassen wordt begrensd door de Oostvaardersdijk, Knardijk, spoorlijn Almere-Lelystad (spoorloot) en de gemeentegrens van Almere. Het gebied is omrasterd. Binnen dit raster liggen ook het Oostvaardersbos en een deel van het Kotterbos, die echter niet tot het Natura 2000-gebied behoren. Dit Natura 2000-beheerplan beschrijft wat nodig is om de instandhoudingsdoelen voor de Oostvaardersplassen te behouden en/of te bereiken. In het Natura 2000-beheerplan worden de grote grazers beschouwd als een integraal onderdeel van het ecosysteem met een zelfstandige waarde. Zij zijn een belangrijk onderdeel van het systeem omdat zij, met hun begrazing, zorgen voor geschikte omstandigheden voor Natura 2000-vogelsoorten. Het beheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen valt niet onder het Natura 2000-beheerplan maar onder het Managementplan Oostvaardersplassen 2020-2027 van Staatsbosbeheer.

Managementplan Oostvaardersplassen 2020-2027

In mei 2020 heeft SBB het Managementplan Oostvaardersplassen 2020-2027 (verder: managementplan) vastgesteld. In dit plan wordt onder andere het beheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen uitgewerkt. In dit plan wordt voor de komende jaren uitgegaan van een aantal van 600 hekrunderen en konikpaarden tezamen in het gebied.

Eerder verleende ontheffingen

Voorheen was een ontheffing van kracht, die zag op het voorkomen van onnodig lijden van zieke en gebrekkige dieren (22 september 2015, kenmerk 1780306). Op grond hiervan was het ook mogelijk paarden en runderen te doden. Deze ontheffing is vorig jaar verlopen. Het doden van zieke en/of gewonde edelherten is opgenomen in de ontheffing tot afschot van de edelherten in de Oostvaardersplassen zoals verleend op 18 september 2019, kenmerk 2461473. Hierin is echter niets geregeld over het doden van paarden en runderen. Deze opdracht voorziet in dit hiaat.

B.3 Algemene toelichting op de opdracht

Verzoek Staatsbosbeheer

Bij brief van 11 maart 2021 (kenmerk 2764133) heeft SBB verzocht om het afgeven van deze opdracht. SBB is van mening dat de heckrunderen en konikpaarden zijn te kwalificeren als verwilderde dieren. SBB geeft aan dat het aantal heckrunderen in de Oostvaardersplassen inmiddels is gestegen boven het streefaantal zoals opgenomen in het Managementplan 2020-2027 van SBB. SBB gaat conform het FBP uit van 600 heckrunderen en konikpaarden tezamen. SBB verzoekt de opdracht voor de heckrunderen te verlenen in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats. SBB doet haar verzoek voor beide diersoorten (mede) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren. Voor de gezonde paarden geldt dat deze door deze te vangen in het gebied aanwezige vangkralen onder de beschikkingsmacht van SBB komen en nadat deze zijn gechipt en voorzien zijn van een paspoort afgevoerd kunnen worden voor slacht in een slachthuis. Het is daarom niet nodig voor deze soort een opdracht voor populatiebeheer in het kader van de Wnb te geven. Nodig in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats Voor een uitgebreide onderbouwing voor het terugbrengen van de aantallen heckrunderen en konikpaarden wordt verwezen naar het FBP. Daarin valt te lezen dat alle drie de grote grazers (naast de heckrunderen en konikpaarden, gaat het ook om de edelherten) een rol spelen in het gebied.

‘In de Oostvaardersplassen zijn in het verleden grote herbivoren geïntroduceerd vanuit de gedachte dat een natuurlijk landschap met inheemse fauna van grote wilde herbivoren een halfopen landschap is, waar graslanden van nature deel van uitmaken. Deze graslanden zijn in de Oostvaardersplassen van belang als onderdeel van het leefgebied van vooral herbivore watervogels zoals zwanen, ganzen en eenden. Het samenspel van rund, paard en edelhert is hierbij van belang: vooral de eerste twee houden het gras kort en daarmee beschikbaar voor de herbivore watervogels. Edelherten hebben een sterke voorkeur voor grassen, maar hebben tevens een grotere voorkeur voor struiken en bomen (knoppen, blad, twijgen en bast) dan runderen en paarden.’

In het FBP is lezen dat de reductie van het aantal grote grazers niet alleen positieve effecten zal hebben op een aantal aangewezen Natura 2000-soorten, maar ook zal leiden tot een verbetering of uitbreiding van het leefgebied van beschermde planten, vleermuizen, zoogdieren, moerasvogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden.

In het hoofdstuk edelhert van het FBP wordt aangegeven dat om zicht te krijgen welk aantal grote grazers voldoende is om de opgaven te halen, de komende zes jaren gewerkt wordt met een voorjaarsstand van 1100 grote herbivoren, waarvan 600 heckrunderen en konikpaarden tezamen en 500 edelherten. De komende jaren worden de ecologische effecten van de begrazing nauwgezet gemonitord door SBB. Afhankelijk hiervan kan de verhouding heckrunderen versus konikpaarden variëren.

Zoals hierboven onder ‘Verzoek Staatsbosbeheer’ is aangegeven, geldt de grond ‘Nodig in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats’ alleen voor de heckrunderen. Nodig ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren. Dieren kunnen ziek worden of gewond raken. Daar waar genezing niet mogelijk is, is het wenselijk een dier uit zijn lijden te verlossen. De opdracht wordt daarom ook gegeven ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren voor zowel de heckrunderen als de konikpaarden.

B.4 Toelichting op de voorschriften van de opdracht

Ad 1 t/m 3: Aan te wijzen personen en gebied waar geschoten mag worden

Afschot is toegestaan door personen in dienst van SBB of werkend in opdracht van SBB.

Ad 4: Middelen

Op grond van artikel 3.25, eerste lid, Wnb wordt voor het doden van de heckrunderen en konikpaarden het middel geweer, voorzien van geluiddemper, aangewezen. Op grond van artikel 3.26, tweede en derde lid, verlenen we ontheffing voor het gebruik van de demper op het geweer. Voor de demper geldt dat deze te allen tijden gebruikt dient te worden.

Ter voorkoming van teveel onrust bij de dieren in het veld en het publiek rond het gebied is het noodzakelijk een geweer voorzien van een geluiddemper te gebruiken. Bovendien zorgt het gebruik van een demper voor minder verstoring in het gebied van andere diersoorten. Voor het gebruik van een demper is tevens een verloop op grond van de Wet wapens en munitie (Wm4) nodig.

Ad 5 t/m 6: Gebruik en termijn opdracht

De opdracht mag gebruikt worden in de periode 1 augustus tot en met 14 maart. Daarbij geldt dat tussen 1 februari en 15 maart er geen afschot plaatsvindt binnen de verstoringafstand van de broedlocaties van de dan mogelijk al broedende broedvogelsoorten in de moeraszone. Dit betreft de soorten aalscholver, lepelaar, roerdomp en zeearend, die in de moeraszone broeden. Hiermee wordt voorkomen dat broedvogels in het broedseizoen verstoord worden. Deze periode sluit aan bij de eerder verleende ontheffing voor het afschot van de edelherten in het gebied. Omdat het belangrijk is ter voorkoming van onnodig lijden dat zieke en gebrekkige dieren te allen tijd kunnen worden gedood, geldt voorschrift 5 niet voor deze categorie dieren. Het gaat hierbij om incidentele gevallen, zodat de effecten hiervan op broedvogels minimaal zullen zijn en zeker niet significant. Voor de termijn van de opdracht wordt aangesloten bij de looptijd van het FBP tot en met 31 december 2023.

B.5 Kennisgeving en afschriften

Van dit besluit zal conform artikel 3:42, tweede lid, Algemene wet Bestuursrecht door ons kennis worden gegeven door middel van publicatie in de kranten Flevopost Lelystad en Almere dichtbij en op de website van de Provincie Flevoland. Afschriften van dit besluit worden verzonden aan:

- gemeente Lelystad en Almere;
- Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek;
- Faunabeheereenheid Flevoland

B.6 Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

drs. D.J. Tijn

L. Verbeek

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. U dient het bezwaar in op onze website <https://www.flevoland.nl/loket/loketoverview/bezwaar-tegen-beslissing-provincie-6365>

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo' n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is. Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo' n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.